

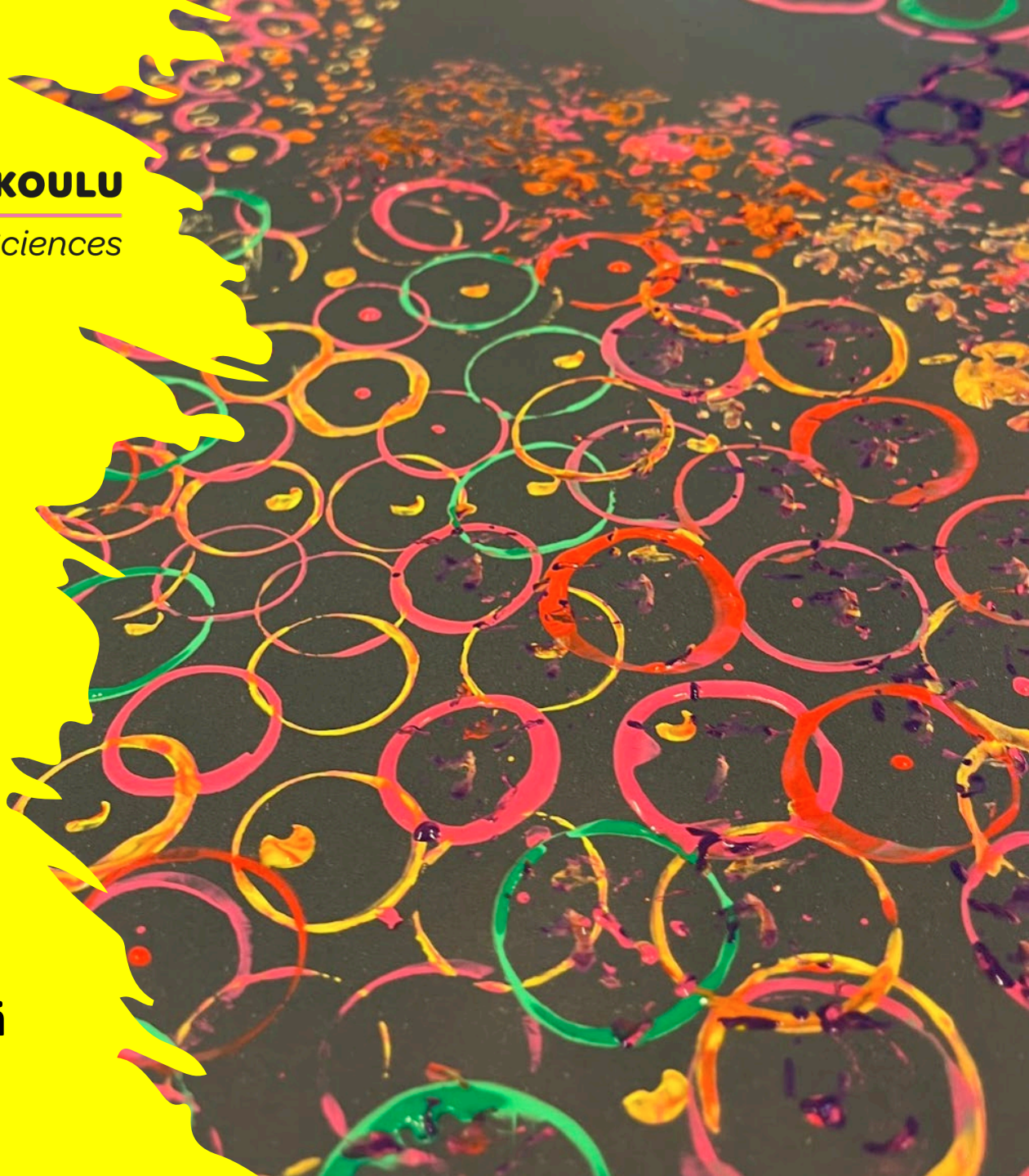

AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

LUOTA - Luovuus ja taidelähtöiset menetelmät varhaiskasvatuksen voimavarana

Kooste koulutuksen kehittämistehtävistä

LUOTA - Luovuus ja taidelähtöiset menetelmät varhaiskasvatuksen voimavarana

LUOTA - Luovuus ja taidelähtöiset menetelmät varhaiskasvatuksen voimavarana - Opetushallituksen rahoittaman täydennyskoulutuksen tavoitteena oli vahvistaa taidelähtöisiin menetelmiin ja osallisuuteen pohjautuvaa luovaa toimintakulttuuria varhaiskasvatuksessa. Koulutuksen avulla pyrittiin siihen että ymmärrys luovuuden ja taidekasvatuksen merkityksestä osana pedagogista ja lapsilähtöistä toimintaa lisääntyisi koulutuksen myötä. Koulutuksen aikana opittiin hyödyntämään pedagogisia taidelähtöisiä menetelmiä ja sitä, miten toimintaa tehdään näkyväksi, arvioidaan ja kehitetään pedagogisen dokumentoinnin avulla yhdessä lasten kanssa.

Koulutuksen kehittämistehtävien kautta osallistujat innostivat tiimejä yhteisen luovan toimintakulttuurin kehittämiseen.

Tähän koosteeseen on kerätty koulutukseen osallistuneiden varhaiskasvattajien kehittämistehtäviä innostukseksi ja iloksi varhaiskasvatuksen kentälle. Kehittämistehtävien kautta on mahdollista saada vinkkejä ja ideoita oman ryhmän luovan ja taidelähtöisen toiminnan suunnitteluun.

Kiitos kaikille koulutuksessa mukana olleille kasvattajille!

OPPIMISYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN

Tekijä: Pauliina Aaltonen

Mitä kehitettiin: (Kuvaa tässä aihe ja kerro mistä syntyi tarve, sekä kerro keitä oli mukana)

Työskentelen viidessä eri yksikössä kieli- ja kulttuuriopettajana. Näen paljon erilaisia oppimisympäristöjä, jotka ovat rempallaan. Tarve oppimisympäristöjen luomiselle on ajankohtainen. Haasteena ilmenee se, että yksikkötasoinen budjetti on tiukalla, joten luovuudelle ja käsityötaitoisille annetaan paljonkin tilaa. Toimin kehittämistyössä yhteistyössä ryhmien kanssa. Kehittämistyö on vasta alkutaipaleella.

Kuva: Pauliina Aaltonen

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen: (Mitä tehtiin/tutkittiin/harjoiteltiin, millaista arkeen liittyvää luovaa toimintaa lisättiin ja miksi? Kerro vapaamuotoisesti mitä tapahtui ja valitse tärkeimmät asiat mistä haluat kertoa.)

Lähdimme kehittämään pienryhmätilan oppimisympäristöä houkuttelevamman näköiseksi. Lisäksi ajatuksena on, että oppimisympäristön kehittäminen vähentäisi riehumista huoneessa lasten kesken. Pienryhmähuone muuntuu moneksi, joten sitä voisi valmistuessaan hyödyntää satuhetkiin, pienryhmätoimintaan (lattiatasolla) esim. Roihukset, rauhoittumishetkiin ja aistihuoneeksi.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Pienryhmähuoneen yleisilmettä kutsuvammaksi leikkiin ja pienryhmätoiminnan toteuttamiseen.

Miten lapset olivat mukana?

Lapsilta kysytään ideoita millä tavoin oppimisympäristöä voisi rikastaa vielä enemmän.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

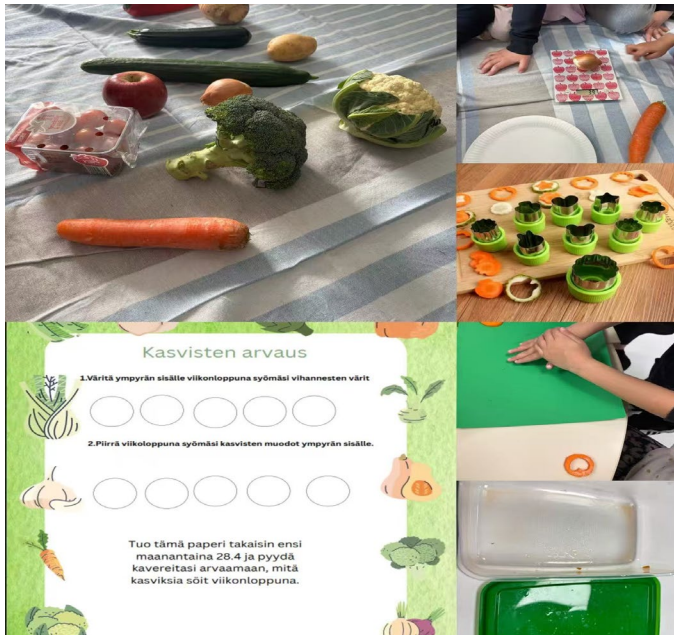
Luovuutta, kädentaitoja, päiväkodista löytyneitä materiaaleja (kankaita tms.) sekä budjettia.

Värikäs kasvishaaste

Tekijä: Fengyang Chen
(Brianna)

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Teimme kauniita kasviksia ja maistelimme niitä: (Päiväkodin 4-6-vuotiaiden ryhmässä kasvien maistelu oli haastava asia. Työskentelin ryhmän 13 lapsen kanssa, jotta he tunnistaisivat erilaisia vihanneksia ja oppisivat vihannesten syönnin tärkeydestä ja siitä, kuinka paljon kasviksia tulisi syödä päivässä. Käytimme muotteja porkkanoiden leikkaamiseen. Nämä kauniit muodot houkuttelivat lapsia myös maistamaan niitä. Lopulta lapset maistelivat kokonaisen laatikollisen porkkanataideteoksia.

Kuva otettu aamupiirissä, Lohjalla.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Lasten omien kasvien leikkaaminen kasvattaa osallistumista. Kannustamme lapsia maistamaan kasviksia. Kasvien maistelu kehittyy miellyttävässä ilmapiirissä. Jatkamme myös arvausleikkejä lasten kanssa päiväkodin lounasaikaan.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset kokivat ja tutustuivat erilaisiin kasviksiin näkö-, tunto-, hajua ja makuaistien kautta. Oli yksi erityislapsi, joka ei koskaan syönyt kasviksia kotona tai päiväkodissa. Mutta tänä päivänä hän maistoi kolmea erilaista kasvista. Me kaikki taputimme hänelle ja ylistimme häntä rohkeana sankarina. Lapset toivat kotitehtäviä päiväkotiin. Kaikki arvailivat toisilleen, mitä kasviksia he söivät viikonloppuna.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Lähde lasten omista tarpeista ja katso asioita lasten näkökulmasta. Lapset ovat mukana ruoan valmistuksessa. Kotitehtävien lisäksi vanhempia ja lapsia kannustetaan kehittämään värikkäitä kasviympäristöjä myös kotona.

Metsän eläimet

Tekijä: N. N.

Me kehitettiin tätä:

Työskentelen 1–3-vuotiaiden ryhmässä. Tarve lähti lasten kiinnostuksen kohteesta, joka on ollut vahvasti eläimet.

Ryhmässä on minun lisäksi kaksi hoitajaa. Suunnittelimme ja toteutimme kaikki yhdessä.

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Luovaa toimintaa ovat toteuttaneet ryhmän aikuiset lasten kanssa. Tämä eläinaihe jatkuu edelleen. Meillä on ollut eläinloruja, eläin käsinukkeja ja eläinaiheisia lauluja. Yhdessä olemme askarrelleet karhulle ja siilille talvipesät.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Ympäristöä kehitimme niin, että etsimme varastosta kaikki eläinaiheiset käsinuket. Kaikki käsinuket ovat myös helposti lasten saatavilla, ja he voivat leikkiä sekä esittää pieniä esityksiä myös muille lapsille.

Rakensimme etsimistehtävän pihalle, jossa lapset etsivät metsän eläimiä, joita me aikuiset olemme laittaneet ympäri pihaa.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset olivat mukana rakentamassa talvipesiä karhulle ja siilille. Yhdessä laulamme ja loruttelimme.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Ryhmän yhteinen innostus ja sitoutuminen.

Luovia puuhia taaperoiden iltapäivään

Minna Frulleux

1-3-vuotiaiden ryhmän leikkitaulun
kehittäminen: luovia puuhia ja leikkejä

Kuvat Minna Frulleux

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Lapsille haluttiin mahdollistaa luovaa omaavalintaista tekemistä iltapäivän leikkihetkeen. Harjoitteleimme leikkitaulun käyttöä ryhmässä. Leikkien lisäksi lapsilla on mahdollisuus halutessaan valita leikkitaulupuuhaksi muovailua ja vesivärimaalausta. Myöhemmin lisäämme leikkitauluun myös draamaleikin ja musisoinnin.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Teimme ryhmätilaan leikkitaulun ja kuvasimme ryhmämme leikit ja puuhat. Laitoimme vesiväritarvikkeet ja siveltimet helposti saataville. Väriainapit ovat tällä hetkellä käytössä yksittäisinä, kun tutustumme maalaamiseen. Pienimmillä käytössä vesiväriainappi kupissa ja sivellin. Isommat käyttävät lisäksi vesikuppia siveltimen pesuun ja väriainapin kostuttamiseen. Lapset valitsevat itselleen mieluisat värit maalatessaan. Aikuinen auttaa maalaushetkellä. Muovailutarvikkeet myös päivitetty niin, että niitä on tarpeeksi neljälle lapselle.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset saavat valita maalaamisen tai muovailun, kun se tuntuu mieleiseltä puuhalta.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Maalaustarvikkeet olivat jo ryhmässä. Ne vaan tarkistettiin ja uudelleen järjestettiin niin, että ne ovat helposti saatavilla. Tilaamme keväällä ryhmäämme lisää isoa vesiväripaperia, joka kestää maalaamisen ja jota voi puolittaa tarpeen mukaan. Myös muovailutarvikkeita päivitetään.

Musiikki ja soittimet

Tekijä: Tuija Huotinen

Me kehitettiin tätä: (Kuvaa tässä aihe ja kerro mistä syntyi tarve, sekä kerro keitä oli mukana)

Laulamisen ja soittimien soittamisen/soittimiin tutustumisen ja musiikin kuuntelun tarve syntyi siitä, että ryhmän lapset itse halusivat laulaa tai soittaa soittimilla enemmän, kuin kerran viikossa. Joten tällä hetkellä aina ennen ruokailua vietämme pienen hetken, kaikki ryhmän lapset ja aikuiset yhdessä, laulaen, soittaen tai erilaista musiikkia pelkästään kuunnellen.

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen: (Mitä tehtiin/tutkittiin/harjoiteltiin, millaista arkeen liittyvää luovaa toimintaa lisättiin ja miksi? Kerro vapaamuotoisesti mitä tapahtui ja valitse tärkeimmät asiat mistä haluat kertoa.)

Toimintakauteen liittyvien laulujen Laulamista, eri soittimilla soittamista ja soittimiin tutustumista, erityylisten musiikin kuuntelua. (Esim. klassinen musiikki.)

Olemme pitäneet myös levyraadit = Musiikin kuuntelun harjoittelua. (! Lapsista oli mukavaa antaa kappaleelle peukkuääni.:)

Miltä musiikki sinusta kuulostaa? Onko se iloista vai surullista? Tuleeko musiikista iloiseksi? Tuleeko musiikista surulliseksi? Osaatko kertoa millaisia tunteita se sinussa herättää? Mikä oli musiikissa kivaa? Jne.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Sosiaalinen- ja fyysinen oppimisympäristö = Yhdessä tekeminen ja oleminen, oman vuoron odottaminen, toisten huomioiminen

Psyykinen oppimisympäristö = Rytmittäminen tukee yhteistä ryhmäytymistä.

Miten lapset olivat mukana?

Toivoivat lauluja mitä lauletaan, soittimia mitä tutkitaan.

Erilaisessa musiikin lajien kuuntelussa aikuisella oli päävastuu.

Levyraadissa lapset saivat toivoa kappaleet!

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Heittäytymistä, lasten toiveiden kuuntelemista.

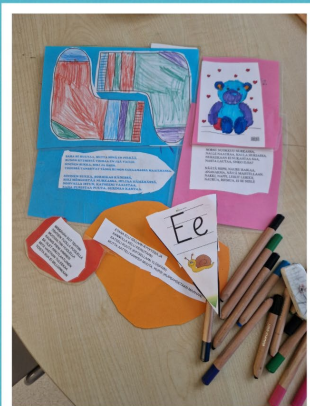
Avointa mieltä ja Suurta sydäntä!

Omat aakkoslorut lorupussiin

Tekijä: Katriina Hyle-Toukola

Me kehitettiin tätä:

Jokaisen varhaiskasvatuspäivän tulisi sisältää rikasta vuorovaikutusta tukevaa toimintaa, kuten kielellistä leikittelyä, loruttelua ja kirjojen lukemista. Kirjan ja lorujen lukeminen lisää esim. sanavarastoa, kuulun ymmärtämistä, mielikuvitusta, tunnetaitoja, keskittymiskykyä, oivaltamisen taitoja, leikkitaitoja ja minäkuvaa. Päätimme toteuttaa lorukortti projektin, missä on mukana kaikki eskarin lapset ja aikuiset. Näin lisätään arkeen lorujen kautta tuovaa toimintaa. Projekti jatkuu eskarin loppuun asti.

Kuva: Katriina

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Jokainen eskarilainen tekee oman lorukortin jokaisesta aakkosesta. Lorukortin runon suunnitellaan tekoölyn avulla. Esim. meillä on s-kirjain ja mietitään mikä alkaa s-kirjaimella. Meillä tuli sukka. Tekoölyyn syötetään sanoja minkälaisia mielikuvia sukka tuo ja sen avulla saamme eskarilaisten itse suunnitteleman tekoöly runon korttiin. Lorukortin kuvan pystyy toteuttamaan monella tapaa esim. maalaamalla, piirtämällä, värittämällä, kuvaamalla oman sukan ym. Jokaisesta sukasta tulee omanlaisensa eli omistajansa näköinen. Lisäksi jokainen ompelee oman vohvelikankaan, mistä ommellaan lorukorteille pussi. Eskarilaiset ovat aloittaneet projektin innolla ja toivottavasti into jatkuu loppuun asti.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Lisätään kielellistä leikittelyä lorujen kanssa ja opetellaan pitkäkestoista projekti työskentelyä. Lorukortti projekti toi mukavan lisän kädentöitä ryhmään. Lorukortit ovat käytössä meidän arjessa muiden lorukorttien lisänä. Toiset lorut sopivat myös jumppaan mukaan. Lorut saavat elää ryhmän arjessa mukana.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset osallistuvat lorun suunnitteluun tekoölyn avulla, lorukortin toteutukseen ja tietenkin tekevät itse lorupussin kuvioinnin.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Toteutukseen tarvitaan koko ryhmän aikuisten toiminta ja kiinnostus projektia kohtaan. Näin saamme pidettyä lapset kiinnostuneina, kun itse olemme kiinnostuneita. Eskarin päätyttyä on ihana antaa jokaiselle eskarilaiselle itsetehty lorupussi.

Pensselit maaliin ja teatteria arkeen (vaikka ihan joka päivä!)

Tekijä: Marika Hyvärinen

Me kehitettiin tätä: Halusimme rikastuttaa päivittäin käytössä olevia leikinvalintatauluja lisäämällä tauluihin vaihtoehdot maalauksesta ja nukketeatterista. Toiveenamme oli, että viskari ryhmämme lapset hakeutuisivat näihin toimintoihin matalalla kynnyksellä ja omasta halustaan. Molemmat, niin maalaus kuin teatterikin, olivat tulleet lapsille ohjatusti tutuiksi jo kuluneen kauden aikana, nyt toiveena oli lisätä lapsilähtöisyyttä.

Leikinvalintataulut sekä lasten maalaama aukollinen ”teatterilakana”
Kuva: Marika Hyvärinen

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen?

Lapsille laitettiin helposti saatavilla olevaan paikkaan vesivärit esille. Yhdessä opeteltiin aluksi veden hakeminen ja vaihtaminen sekä välineiden käyttöä. Tämä toiminto toimii hyvin ja pienillä lisäyksillä kauden edetessä (kuten eriväriset / kokoiset paperit / eri maalausvälineet) on houkuttavuus säilynyt.

Toinen lisäyksemme, nukketeatteri, meni aluksi pehmoleluleikiksi. Lapsilla on saatavilla laatikko, jossa on käsinuket ja huovutettu kangas. Pelkkä huovutettu kangas rajaamaan tilaa ”näyttämöksi” ei kuitenkaan riittänyt. Tehtyämme yhdessä aukollisen teatterikankaan alkoi tämäkin toimia paremmin. Aukosta on lasten helpompi esittää nukketeatteri esityksiään. Välillä me aikuiset esitimme kankaan aukosta viikon lopuksi lasten uutisia, joissa kertasimme viikon tapahtumia ja tämäkin draaman muoto on jäänyt hetkeksi lasten leikkeihin.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Maalaaminen vahvistaa psyykkistä oppimisympäristöä, se rentouttaa ja tuo uudenlaisen lepoetken päivän keskellä. Yhteisten värien käyttö ja niistä huolehtiminen vahvistaa sosiaalisia suhteita ja sosiaalista oppimisympäristöä. Maalatesa erityyppisten lasten on helppo olla vuorovaikutuksessa keskenään ja ristiriita tilanteita on vähän. Palkintona saamme kaunista jälkeä seinille ja fyysinen oppimisympäristö kaunistuu.

Teatterin avulla lapset voivat käydä läpi vaikeita aiheita, tunnetaidot ja tunteiden tunnistus vahvistuu, yhteys psyykkiseen oppimisympäristöön on ilmeinen. Niin teatterissa kuin maalauksessa rohkeus ilmaista itseään kasvaa ja hienomotoriikka kehittyy.

Miten lapset olivat mukana?

Maalauksesta tuntui pitävän kaikki. Kun aihe ja ajankohta on vapaa, löytyi monella lapsella myös maalaamisen rauhoittava puoli ja he uppoutuivat todella tekemiseensä.

Teatterin esitys oli monelle lapselle vaikeaa ja sitä ei kaikki lapset tehneet suoranaisesti, mutta pääsivät nauttimaan draamasta esityksien kautta välillisesti. Koen esitysten katsomisen olleen palkitsevaa näille lapsille, joille tämäntyyppinen eläytyminen / heittäytyminen ei vielä ole herännyt. Oli myös mukava huomata, että teatteri onnistuu sellaisenkin lapsen kanssa, joka ei vielä käytä kieltä. Leikimme pehmoleluilla hippaa ”teatteriaukossa” ja näin eräs lapsi pääsi esittämään tyytyväisenä esitystä pienemmälle veljelleen ja sai osallisuuden kokemuksen.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Toteutus oli yksinkertaista, vaadittiin kahden leikinvalintataulun tekeminen. Taulun kuvista kävi ilmi kyseinen toiminto ja numero kertoi montako kyseiseen toimintoon voi osallistua. Välineet löytyivät jo talosta ja ne aseteltiin helposti saataville. Maalauksessa oli hyvä aluksi aikuisen olla mukana. Mielenkiinnon pysymiseksi on toimintoja hyvä ajoittain päivittää pienin muutoksin.

Luovien menetelmien lisääminen Puolukoiden ryhmässä

Tekijä: Hanna-Kaisa Jokinen

Me kehitimme tätä: Halusimme tuoda lasten käyttöön ja helposti saataville sekä vesivärimaalaustarvikkeet että nukketeatterivälineistön lasten vapaavalintaisiin toiminta- ja leikkihetkiin. Mukana kehitystyössä oli 5-vuotiaiden lasten päiväkotiryhmä ”Puolukat”. Ryhmässä on 13 lasta ja 2 kasvattajaa.

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen: Halusimme kokeilla, hakeutuvatko lapset maalauspuuhiin oma-aloitteisesti, kun vesivärit, pensselit ja paperit tuodaan lasten saataville ja näkyville. Idea nukketeatterin tuomisesta lasten ulottuville syntyi lasten kiinnostuksesta nukketeatteria kohtaan. Kun ryhmän aikuiset olivat esittäneet esityksen, lapset halusivat usein kokeilla nukketeatterin tekemistä ja keksivät itse omia esityksiään. Aikuiset huolehtivat maalaus- ja nukketeatterivälineistön helposta saatavuudesta ja ne sijoitettiin avoimelle hyllylle lasten korkeudelle. Molempiin luoviin menetelmiin oli myös ”toiminta/leikkikortti”, johon lapset laittoivat nimensä valinnan merkiksi. Luovia menetelmiä lisäämällä saimme monipuolisuutta lasten vapaavalintaisille toiminta- ja leikkihetkille.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin? Kokeilun kautta saatiin kehitettyä niin fyysistä, psyykkistä kuin sosiaalista oppimisympäristöäkin. Aikuisen avustuksella ja ohjauksella opettelimme yhdessä millaisia tarvikkeita tarvitaan ja miten niitä käytetään. Aluksi harjoittelimme vesiväripensselin käyttöä ja mikä merkitys veden vaihtamisella on. Käytimme eri värisiä ja -kokoisia papereita, ja jonkin ajan kuluttua kokeilimme esimerkiksi puhallustekniikkaa mehupillillä käyttämällä. Nukketeatteritoiminnassa lapset kokeilivat erilaisia nukkeja (käsinuket ja sorminuket), lavasteiden luomista ja tarinan keksimistä yhdessä aikuisen avustuksella. Aikuisen tehtävänä oli luoda hyväksyvä ja kannustava ilmapiiri sekä rohkaista lapsia kokeilemaan omia taitojaan. Lasten maalauksia laitettiin esille, lasten nukketeatteriesityksiä katsottiin ja samalla harjoiteltiin yleisönä olemista erilaisissa esityksissä. Aikuisen oli lähellä saatavilla ja auttoi tarvittaessa. Hän myös mahdollisti sen, että kaikille lapsille luotiin mahdollisuus päästä kokeilemaan kyseisiä luovia menetelmiä erilaisissa kokoonpanoissa. Huomasimme, että vesivärimaalauksen houkutteli kaikkia ryhmän lapsia. Nukketeatteritoiminta oli selkeästi ryhmän tyttöjen suosima toimintamuoto, joka muuntui usein roolileikiksi, jossa nukketeatterihahmot seikkailivat. Pääsimme kuitenkin seuraamaan monia upeita nukketeatteriesityksiä, joissa oli mietitty katsomot, pääsyliput sekä alku ja loppu.

Miten lapset olivat mukana? Mietimme yhdessä lasten kanssa, kuinka moni mahtuu samaan aikaan maalaamaan vesiväreillä tai tekemään nukketeatteria. Teimme tämän siksi, että välineet riittävät ja tekemisen mielekkyys säilyvät. Tätä toki pystyttiin soveltamaan ja välillä teimme poikkeuksia, jotta kukaan ei jäänyt yksin. Lapset saivat olla myös valitsemassa muun muassa maalauspaperin kokoa ja väriä, tekemässä nukketeatterisermiä, lavasteita ja hahmoja. 5-vuotiaat huolehtivat jo itse veden vaihtamisesta ja pensselin pesemisestä, kun taas pienemmät lapset tarvitsivat tässä enemmän aikuisen apua. Käsinuket ja sorminuket olivat lapsille helppokäyttöisiä ja niiden avulla lasten oli helppo päästä kokeilemaan nukketeatterin maailmaa.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi? Tärkeää oli aikuisten heittäytyminen, avarakatseisuus sekä lasten kiinnostuksen kohteiden havainnoiminen ja huomioiminen. Aikuisten sitoutuminen välineiden huoltamiseen, kunnossa pitämiseen ja muokkaamiseen oli myös tärkeää. Aikuisen läsnä- ja saatavilla oleminen olivat myös olennaisia tämän kokeilun onnistumiselle. Molemmat luovat menetelmät tulivat jäädäkseen Puolukoiden ryhmään.

Satujen lumoissa- Draamaleikin ja luovan toiminnan laukku varhaiskasvatukseen

Heli Jäämaa
19.1.2025

Luovat taidelähtöiset menetelmät varhaiskasvatuksessa koulutuksen lopputyönä syntyi helposti mukaan otettava ja liikuteltava draamaleikkilaukku varhaiskasvatusikäisten lasten luovan toiminnan lisäämiseksi. Satujen lumoissa salkun sisältö yhdistelee eri luovan toiminnan muotoja ja ohjaa lapsia ja aikuisia yhteisen taidekokemuksen äärelle. Leikki on vahva osa luovaa toimintaa. Toivon tämän laukun olevan vastaus moniin toiminnassamme ilmeneviin kehittämiskohteisiin. Olen ideoinut ja koonnut laukun yksin, mutta toivon sen löytävän myös kollegoideni käyttöön ja innostavan laukun kehittämiseen jatkossa yhdessä.

Draamaleikkilaukun idea on, että lapset voivat yhdessä aikuisen kanssa kurkata matkalaukkuun ja sukeltaa satuun. Draamaleikin pohjana voidaan käyttää jotain jo olemassa olevaa aiheeseen liittyvää kuvakirjaa, runoa tai laulua tai satu voi syntyä yhteisen leikin aikana. Syntyneet sadut ja leikit voi halutessaan kirjata ylös salkun mukana kulkevaan muistikirjaan ja niihin voidaan palata seuraavan kerran, kun satujen salainen arkku avataan. Laukkua voidaan hyödyntää niin vapaissa leikkihetkissä kuin ohjatuissa pienryhmätilanteissakin. Leikkihetkeen voidaan sisällyttää myös esimerkiksi yhteistä musisointia, taidetta, draamaa, tunnetaitoja tai tanssia.

Draamaleikkisalkun sisällön on tarkoitus olla vaihtuva, täydentyvä ja elää vuodenaikojen, lasten mielenkiinnon kohteiden tai valittujen teemojen mukaan. Draamaleikin teemalla voi herkutella niin paljon kuin haluaa ja niin kauan, kun se lapsia kiinnostaa, jonka jälkeen teema voi vaihtua toiseksi. Matkalaukkuun voi myös ilmestyä esimerkiksi joku kirje, jossa saattaa olla ryhmälle jokin salainen tehtävä tai sitten sinne voi tulla jokin uusi mystinen esine ruokkimaan lasten mielikuvitusta. Liikuteltava ja helposti mukaan otettava laukku tuo myös ratkaisun tilaan, jota ei voi muokata leikkiympäristöksi kiintein kalustein esim. liikuntasali, jota kuitenkin käytetään myös leikkitalana.

Lasten mielenkiinnon kohteita ja tarpeita voidaan hyödyntää sisällön valinnassa. Satujen lumoissa laukku muokkautuu yhdessä lasten kanssa varmasti heidän näköisekseen, kun saamme sen käyttöön ryhmäämme. Laukku rakentui vanhaan matkalaukkuun, joka on odottanut käyttötarkoitusta. Pienellä kunnostuksella siitä tuli oikein soma. Ensimmäiseksi satujen salaiseen arkkuun kokosin rooliasuja, loruja, satukuvia, lauluja ja muuta rekvisiittaa ”Talven taikaa” leikkiin. Myöhemmin lasten kanssa voidaan askarrella esim. pakkasrumpuja, foliojääpuikkoja ja mitä teeman ympärille yhdessä keksitäänkään ja tarvikkeet näihin askarteluihin voi ilmestyä laukkuun. Satujen salainen arkku on pohjaton ideoiden laari, joka voi johdattaa meitä vaikka millaisiin seikkailuihin, kun heittäydymme satujen lumoihin.

Satujen lumoissa- Draamaleikin ja luovan toiminnan laukku varhaiskasvatukseen

Luovat ja taidelähtöiset
menetelmät varhaiskasvatuksessa
Heli Jäämaa
19.1.2025

Kuvat: Heli Jäämaa

Autoleikit monipuoliseen luovaan toimintaan

Tekijä: J.K

Me kehitettiin tätä: Koko ryhmän lapset olivat todella innostuneita autoista ja kulkuneuvoista. Projektia aloitettiin koko ryhmän kanssa, kaikki tekivät yhdessä tiettyjä juttuja ja välillä pienempi ryhmä vain osallistui.

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Lisäsimme autot ja kulkuneuvot monipuolisesti toimintaan mukaan. Muskareissa pohdimme mitä lauluja olisi mitä voisimme laulaa, esiin nousi esimerkiksi bussilaulu ja autolla ajellaan. Askartelimme lasten ideoista jokaiselle oman ratin jota hyödynsimme lopulta niin muskareissa ja leikeissä.

Askarteluissa maalasimme pikkuautoilla pienelle paperille omat työt jonka jälkeen lasten kanssa maalasimme yhteismaalauksen isoilla autoilla yhdessä jätti paperille.

Rakensimme myös lasten kanssa pahvilaatikoista autoja, lapset saivat piirtää, liimata tarroja ja maalata autolle renkaat sekä valot. Löysimme myös varastosta pöydän päälle bussiteltan, lasten ideoiden myötä tästä kehkeytyi monta erinäistä draama leikkiä johon askarrettiin varusteita ja etsimme roolivaatteita.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Leikkiympäristöä päätettiin muokata lapsille sopivammaksi ja maalasimme seinille autoteitä ja taloja. Näin lapset saavat ajella seinää pitkin. Lisäsimme myös loruja seinille missä kulkuneuvojen kuvia. Rakensimme lasten kanssa kaksi uutta kulkuneuvoleikkiä.

Miten lapset olivat mukana?

Lapsille tarjottiin mahdollisuuksia osallistua mukaan ideointiin sekä tartuttiin lasten ideoihin kiinni.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Aikuisilta läsnäoloa ja intoa kuunnella lasten ideoita ja toiveita.

Luovuuteen innostaminen 1-2 vuotiaiden ryhmässä

Kirsi Laari

Me kehitettiin tätä: (Kuvaa tässä aihe ja kerro mistä syntyi tarve, sekä kerro keitä oli mukana) Musiikki. Lapset saivat äänestää kolmesta vaihtoehdosta mieleisensä. Vaihtoehtoja olivat: vesivärimaalaus, musiikki ja eläinleikki.

Kuva: Kirsi Laari

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen: (Mitä tehtiin/tutkittiin/harjoiteltiin, millaista arkeen liittyvää luovaa toimintaa lisättiin ja miksi? Kerro vapaamuotoisesti mitä tapahtui ja valitse tärkeimmät asiat mistä haluat kertoa.)

1. Ensin lapset saivat äänestää mieleisensä vaihtoehdon. Musiikki, maalaus tai eläinleikki.
2. Päätalolta haetaan uudenlaisia soittimia ja lapset saavat tutustua soittimiin. Taustalla voidaan käyttää myös joitain runoja tai lauluja esim: Timanttippuu, Vallattoman laivan räppitausta. Pienillä lapsilla äänestäminen ja valitseminen oli haasteellista. Saimme kuitenkin selville, mistä lapset kiinnostuivat. Toki kaikkia maalausta, musiikkia ja eläinleikkiä voi myös yhdistellä!

Mahdollisuuksien mukaan keväällä esim kevätkuulussa voisimme laittaa ulos soittimia roikkumaan ja niitä voisi kokeilla soittaa.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Soittimia lasten saataville

Pienryhmissä tutustumista soittimiin

Myös yhdessä soittamista.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset ovat saaneet äänestää.

Lapset ovat saaneet tutustua erilaisiin soittimiin ja kokeilla millainen ääni niistä lähtee.

Lasten on annettu rauhassa tulla mukaan, ketään ei voi pakottaa osallistumaan. Osallistumisen ja osallisuuden tukeminen positiivisella ja innostavalla tavalla.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Soittimia on noudettu päätalolta meille sateliittiin.

Tiimiläisten kesken keskusteltu ja suunniteltu.

Eteistilan kehittäminen

Tekijä: Saara Lehtinen

Me kehitettiin tätä: Lähdimme ryhmässäni kehittämään eteistilaa koska halusimme keksiä odotustilanteisiin jotain luovaa tekemistä, sen sijaan, että lapset juoksisivat edestakaisin tai paukuttaisivat kuivauskaapin ovea. Lähdimme toteuttamaan tätä yhdessä tiimini; Paolan ja Yveten kanssa.

Kuva: Stock images

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Eli lähdimme tiiminä lisäämään eteistilan luovuutta ja viihtyvyyttä. Laitoimme eteisen pitkälle seinälle ison paperin johon lapset saavat piirtää liiduilla odottaessaan omaa vuoroa pukemaan. Projekti on lähtenyt hyvin käyntiin ja lapset innostuivat heti piirtämään seinään. Aiomme vielä siirtää toisesta ryhmästä seinälle aktiivitaulun, jota lapset saavat näpertää odottaessaan pukemista. Projekti on vielä kesken aktiivitaulun siirron osalta, mutta huomaamme jo nyt, että lapset ovat pitäneet seinään piirtelystä ja pukemistilanteet ovat hieman rauhoittuneet.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Tämän projektin ideana oli helpottaa ja rauhoittaa pukemistilanteita ja samalla tehdä odottamisesta lapsille mielekkäämpää ilman riehumista.

Miten lapset olivat mukana?

Emme voineet ottaa lapsia suunnittelemaan tätä projektia, koska työskentelen alle kolme vuotiailla mutta mietimme yhdessä tarkkaan, mistä ryhmämme voisi hyötyä.

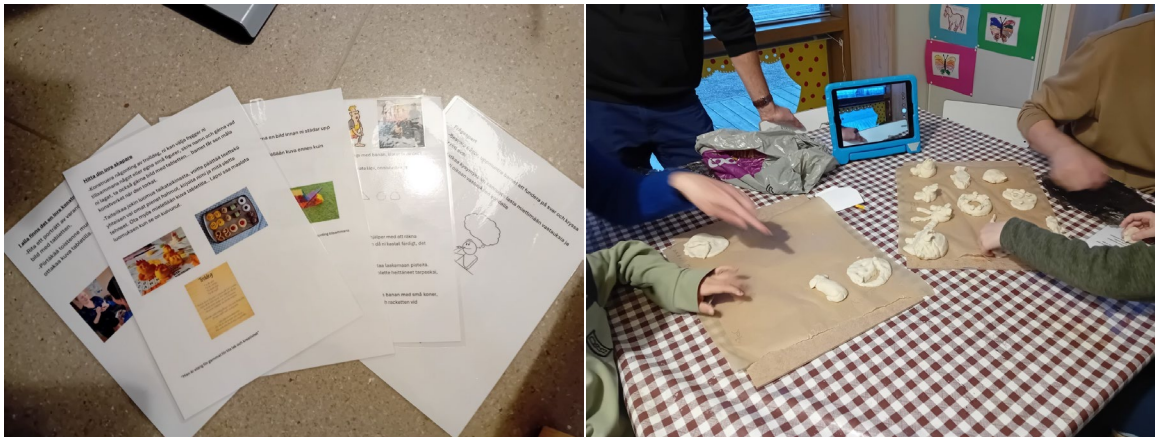
Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Olemme tarvinneet tähän projektiin isoa paperi ja liituja. Lisäksi tarvitsemme aktiivitaulun siirtoon huoltomiestä jotta taulu saadaan turvallisesti kiinnitettyä seinään.

Aktivointituokio lapsen kanssa

Tekijä: Heidi Lipponen

Me kehitettiin tätä: Aiheemme on vanhempien osallistaminen lapsen luovuuteen ja arkeen esikoulussa, tarkoituksena että vanhempi/vanhemmat tai muu tärkeä henkilö osallistuu lapsen kanssa 5 eri tehtävapisteeseen ja viettää tällä tavoin yhteistä aikaa ja saavat yhteisiä kokemuksia ja tutustuu hieman lapsen arkeen, toiveena myös jatkuva yhdessä tekemisen ilo heidän välilleen.

Kuva: Kyrkoby förskola galleria

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Meillä oli 5 eri pistettä: taikataikina+kuva tabletilla, piirtäkää toisenne muotokuva+ota kuva, magnatiles rakennelma+ ota kuva, liikuntarata sekä leikkimuotoinen tietokilpailu. Lapset saivat myös seuraavana päivänä kertoa kuvia katsellessa mitä olivat rakentaneet/luoneet ym. Tarkoituksena lisätä yhteenkuuluvuutta luovuuden parissa vanhemman ja lapsen välillä, sekä olla osallisena lapsen esikouluarjessa ja tutustua siihen. Luovuuden lisääminen ja innostaminen lapsen ja aikuisen välille ja toivottavasti myös heille uusia ideoita tehdä yhdessä lapsen kanssa

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Varsinaista oppimisympäristöä ei kehitetty, kyllä pyrittiin käyttämään tiloja mahdollisimman monipuolisesti, jotta tilaa olisi myös jos on useampi perhe samaan aikaan.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset osallistuivat vanhemman (tai muu henk.) kanssa iltapäivällä hakuaikaan. Menivät yhdessä eri pisteet läpi, lapsi toimikin hyvänä neuvonantajana ja saikin olla pääroolissa. Lapset myös seuraavana päivänä sai esitellä mitä olivat kuvanneet/rakentaneet, kun ruudulta katsottiin ja käytiin läpi heidän ottamat kuvansa. Lapset myös maalasivat kuivuneet taikataikinaluomukset myöhemmin. He saivat myös arvioida toimintahetken ja pitivätkin kovasti.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Aika, paikka, tarvikkeita, valmisteluja, taikataikinan teko, informointi vanhemmille, tablettien lataukset, esille laitto, osa henkilökuntaa paikalla, vanhempi ja lapsi, korteissa oleva informaatio

Taide ja luova ilmaisu varhaiskasvatusmaailmassa

Tekijä: Sandra Loo

Me kehitettiin tätä: Me kehitimme oman lapsiryhmän kanssa kuvataide osaamista. Lapsiryhmän lapset tänä vuonna on ollut hyvinkin pieniä ja vähäsen haasteitakin on ollut taide ja luovuuskasvatuksen pajojen järjestämisessä varsinkin tänä talven aikana (flunssa ja viruskausi).

Kuva: Sandra Loo

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen

Taide ja luovuuspajojen suunnitelmissa on ollut mukana eri ikäisiä lapsia, aikuisia, lasten läheisiä, vanhempia ja tietenkin koko oma työtiimi Kidsfactorilla. Talven aikana askarreltiin ja tehtiin lumiukkoja, tonttuja, joulupukkeja, joulutähtiä ja laulettiin joululauluja.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Valmis suunnitelma ja hyvien esivalmistelujemme jälkeen oli iso ilo viedä läpi yhteinen joulutyöpaja musiikin ja lämpimän glögin ja piparitarjoilun ääressä.

Miten lapset olivat mukana?

Lasten innokkuus ja motivaatio kasvoi, kun he saivat tehdä juuri oman näköiset joulukoristeet ja tunnelma oli kaikille miellyttävä ja ihana.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Ihana joulun tuoksu, piparit, joulukuusi, valot ja koristeet.

Varahenkilön luovuuspussukka

Tekijä: Taru Metsähelmi

Me kehitettiin tätä: Kiertävän varahenkilön luovuuspussukkaan kertyi runsaasti materiaalia samalla, kun olin perustamassa uutta ryhmää uuteen päiväkotiin muutaman kuukauden ajan. Kehitimme vasun mukaista toimintaa mm. kuvataiteeseen, askarteluun, musiikkiin ja liikuntaan.

Kuva: Taru Metsähelmi

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Suunnittelimme viikko-ohjelman ryhmälle siten, että vasua tulisi mukaan mahdollisimman kattavasti. Suunnittelimme kuvataiteellisia tuokioita, askartelua, tanssia, muskareita, liikuntaa ym. Tuokioita. Jatkossa voisimme lisätä toimintaan esim. draaman keinoin toteutettuja tuokioita.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Uuteen päiväkotiin avattiin ryhmä, josta puuttui henkilökunta. Pääsin varahenkilönä uusiin haasteisiin kehittämään ryhmälle uusia käytäntöjä ja viikko-ohjelmaa vasun mukaan. Näistä uusista toiminnoista keräsin itselleni oman varahenkilön luovuuspussukan, josta voin jatkossa ammentaa tuokioita joka lähtöön muissakin päiväkodeissa. Repussani kulkee päivittäin mukana myös kaksi uutta lorupussia.

Miten lapset olivat mukana? Lapsia havainnoitiin, heidän kanssaan keskusteltiin ja lisäksi kuunneltiin vanhempien toiveita päivittäisissä kohtaamisissa.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi? Uudessa päiväkodissa oli uudet hienot tilat, mm. ateljee ja iso liikuntasali. Uudessa päiväkodissa on kuitenkin vähemmän rekvisiittaa, joten osittain jouduin tuomaan kaikenlaista kotoa toimintaa varten. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa olisi hyvä olla pysyvä henkilökunta, suunnittelua vaikeuttaa, jos henkilökunta vaihtuu koko ajan.

Yhteinen vasuseinä

Tekijä: TM

Me kehitettiin tätä:

Päiväkodissämme on pidempään toivottu yhteistä vasuseinää. Vasuseinä on osa pedagogista dokumentointia, teemme toimintaa näkyväksi perheille ja jaamme ideoita toisille ryhmille.

Kuva: Taru

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Joka kuukausi lisäämme pari kuvaa jokaisen ryhmän tähtihetkistä. Lapset ovat innoissaan bongaamassa oman ryhmän kuvia ja muistelemassa mitä ollaan tehty yhdessä.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Vasuseinä tehtiin yhteiseen portaikkoon, josta suurin osa ryhmistä kulkee useamman kerran päivässä. Vasuseinästä haluttiin tehdä visuaalisesti lapsia innostava sekä myös moninaisuutta esiintuova.

Jokaista vasun oppisen aluetta edustaa lapsi, joka pitää ilmapalloa. Ilmapallojen sisään lisätään kuvat ryhmien toiminnasta. Tässä kuvassa on esimerkkikuvat, jotka olivat mallina ja inspiraatiota tuomassa, ennen kuin ryhmät ehtivät omia kuvia tehdä.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset ovat joka kuukausi ikätasonsa mukaisesti vaikuttamassa, mitä kuvia teidän arjestaan seinälle jaetaan. Seinältä lapset pääsevät myös katsomaan ja keskustelemaan, mitä muut ovat tehneet ja saavat ideoita, mitä myös halusivat tehdä.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Tehtiin yhteinen pohja vasuseinälle hyödyntäen Canvan kuvaohjelmaa. Jokainen ryhmä tuo kuukausittain pari kuvaa seinälle joistakin oppisen alueista.

Luovaa ja taidelähtöistä toimintaa

Tekijä: Sanna

Me kehitettiin tätä:

Kehitimme ryhmässäni luovaa ja taidelähtöistä toimintaa tarjoamalla lapsille monipuolisia toiminta tapoja. Tutustuimme erilaisiin tekniikoihin, värien maailmisiin, taiteen saloihin, monipuolisiin ilmaisun muotoihin, luovuuteen yli rajojen...uskalluksen ja epäonnistumisen poistamiseen.

- Minä osaan Minä opin ja taide on luovuutta tunteiden sekamelskaa ei ole oikeaa tai väärää viivaa.
- Minä uskallan esiintyä ja nauraa kun kaikki ei menekkään niinkuin halusin. Saan ”epäonnistua” olen armollinen itselleni ja nauran.

Kuva: Sanna

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Opittiin tekemään omanlaisia tekemisiä, opittiin oman tunteen seuraamista, opittiin olemaan luovia erilaisilla tekniikoilla, opittiin tunteiden tulkintaa, ei ole oikeaa ja väärää aina, nauramaan jos omasta mielestä epäonnistuu, opittiin kaikkea ei voi heti osata, osaan ja pystyn heittäytymään eri tilanteisiin, jännitys ja pelko heitetään oian yli – uskallan esiintyä mm. erilaiset tekemistä ja hahmoja kuvaavat kortit, tunnekortit, näytelmähetket ovat tulleet päivittäisiksi ja muitakin heittäytymistä vaativia asioita harjoittelempa päivittäin.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Kaikki tilat ovat lapsia varten vaikka olemme käytäväryhmä. Kaikelle tekemiselle löytyy paikka vain aika on joskus rajallinen.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset olivat kaiken keskipiste. Kaikki tekeminen oli oppia asioita jotka on matkan varrella jääneet oppimatta tai niitä ei oltu harjoiteltu tarpeeksi. Arjen suunnittelussa ja pohdinnassa. Mielipiteet ja kyseenalaistaminen oli sallittua. Asioita pohdittiin, piirrettiin, maalattiin ja erilaisin draaman keinoin esitettiin kavereille.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Tähän tarvittiin aikaa ja monia suunnitelmia. Lapsiryhmän innokkuuden löytämistä, kannustamista, pienissä ja isossa ryhmässä toimimista, suvaitsevaisuutta, aikuisten mittaamattoman aarrearkun avaamista (ideoita, takataskukikkoja), luovuutta, lasten näköistä arkea, tutustumista ja hyviä kaverisuhteita.

Lasten lempilaulut osaksi kokopäiväpedagogiikkaa

Tekijä: Enni Nuora

Me kehitettiin tätä:

Ryhmässä on 12 kappaletta 23- vuonna syntynyttä lasta ja haluttiin lisätä heidän osallisuuttaan. Meillä on eteisessä puu, johon on kerätty lasten lempilaulut vanhemmilta ja niiden käyttö on jäänyt aika vähäiseksi, joten haluttiin alkaa hyödyntää niitä enemmän osana toimintaa. Kehittämistyössä mukana olivat vanhemmat, lapset ja tiimi

Kuva: Enni Nuora

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Lempilauluista tehtiin kuvat ja niiden yhteyteen kirjoitettiin joko laulun alku tai kaikki sanat. Kuvat laitettiin osaksi eri oppimisympäristöjä esim. Pikkuiset kultakalat kultakala malja on kotileikki nurkkauksen hyllyllä, bussi - ja Aja hiljaa isi laulut autoleikkipaikan seinällä jne. Kuvia tuli myös vessaan ja kuraeteiseen, joten jokaiseen tilaan tuli jotain lapsille uutta ihmeteltävää. Lapsen osoittaessa kuvaa voidaan yhdessä laulaa laulua. Varsinkin kun suurin osa lapsista on niin pieniä, että puhetta ei vielä tule, niin on tärkeää, että hän pystyy muillakin tavoilla kertomaan mitä haluaisi tehdä, niinpä laulujen osoittaminen kuvien kautta on yksi tapa tukea lapsen osallisuutta.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Kaikkiin ryhmän tiloihin tuli jotain lapsille uutta ihmeteltävää kuvien muodossa. Lapset ovat ottaneet kuvat jo hyvin lyhyessä ajassa käyttöön. Ne on myös helppo tapa aikuiselle keksiä mitä voisi laulaa esim. Siirtymä- ja odottelutilanteessa kun ne pystyy näkemään seinältä tilassa, missä ollaan

Miten lapset olivat mukana?

Lapset ovat niin pieniä, että heidän itse on aika haasteellista olla mukana muuten kuin, että vanhemmat ovat havainnoineet kotona, mistä lauluista heidän lapsensa varsinkin tykkäävät. Toki lopputulos tukee heidän osallisuuttaan kun he voivat näyttää tilassa laulua, jonka haluaisivat laulettavan.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Laulut olivat meillä jo valmiiksi olemassa, koska suurin osa vanhemmista oli täyttänyt lehden puuhun vanhempainillassa. Lopulta kysyttiin lempilaulua jälkeenpäin. Yhdessä tiimin kanssa myös mietittiin, mikä laulu olisi hyvä laittaa mihinkin paikkaan.

Luovan omatoimisuuden lisääminen

Tekijä: Maarit Puonti

Me kehitettiin tätä:

Seuraamalla ja havainnoimalla lasten leikkiä ja toimintaa, ryhmän kasvattajat huomasivat kuinka innokkaasti lapset touhuavat pöydän ääressä piirtäen, leikaten ja liimaten. Tarjolla oli vain kuitenkin paperia, kynät, puikkoliimat ja maalarinteippiä. Haluamme rikastuttaa tätä omatoiminta tekemistä. Myös lapsilta on tullut toiveita uusista materiaaleista.

Kuva: Stock image

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Pikku hiljaa lisäämme lapsille materiaalia yhdessä sovittuun laatikostoon. Olemme sopineet missä säilytämme materiaalia niin että ne ovat lasten saatavilla. Samoin sovimme huoltajien kanssa kuinka he voivat tuoda kierrätysmateriaalia.

Aloitimme materiaalin lisäämisen keräämällä eri värisiä kartonkipalasia. Tämä jo innosti lapsia mm. rannekorujen ja sormusten askarteluun. Kasvattajat etsivät vielä lasten käyttöön koristeita päiväkodin materiaaleista.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Lasten omatoimista toimintaa, ongelmaratkaisukyky, luovuutta ja yhteistyötä lasten välillä - **Sosiaalinen ja psyykkinen toimintaympäristö.**

Lasten käden ja silmän ja käden yhteistyötä sekä hienomotoriikkaa - **fyysinen toimintaympäristö.**

Miten lapset olivat mukana?

Lasten kanssa on yhdessä mietitty minkälaista materiaalia he haluaisivat, mitä on mahdollista saada ja mistä sitä saamme.

Lapset saavat tulevaisuudessa tuoda kotoa jotakin yhdessä sovittua kierrätysmateriaalia esim. kananmunakennoja, tyhjiä pahvipakkauksia. Jne.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Kasvattajilta lasten havainnoimista ja kuuntelemista, säilytyslaatikkoja. Yhteistyötä vanhempien kanssa.

Lapsen oma satukirja

Tekijä: Tiia Salonen

Me kehitettiin tätä: Ryhmäämme on tarve lisätä sanallista luovaa toimintaa. Erityisesti muokkaamme sosiaalista oppimisympäristöä, ryhmäydymme ja lapset saavat kokea osallisuutta. Tarkoituksena on saduttaa lapsia erilaisissa kokoonpanoissa. Joskus teemme koko ryhmällä (12 lasta), toisinaan pienryhmissä. Ryhmässämme on kielenkehityksen haasteita ja osan kanssa kommunikoimme kuvilla ja tukiviittomilla.

Alla olevassa kuvassa on lasten valitsemat kuvakortit. Lasten tarinassa mummo nimeltään Mummeli asui kotona talossa, lähti peltotöihin, ajoi kilpa-autolla ja osallistui juoksukilpailuihin, jotka hän voitti sai pokaalin palkinnoksi. Kävi hänen nallen kanssa myös jalkapalloa pelaamassa.

Kuva: Kuvakortit Canva, kuvan ottaja Tiia Salonen

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen: Tarkoitus oli lisätä sanallista luovaa toimintaa sekä kuvataiteellista luovaa toimintaa. Yhdessä tehtyihin satuihin jokainen lapsi saa tehdä oman kuvituksen. Kokeilemme eri tekniikoita eri satuihin.

(Mitä tehtiin/tutkittiin/harjoiteltiin, millaista arkeen liittyvää luovaa toimintaa lisättiin ja miksi? Kerro vapaamuotoisesti mitä tapahtui ja valitse tärkeimmät asiat mistä haluat kertoa.)

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Viikko-ohjelmaan varattiin aikaa kuvituksen tekemiseen ja päiväpiirillä sadutettiin.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset saivat jokainen valita haluamansa kuvan ja niistä kaikista valituista tehtiin satu. Jokaisella oli vuoronsa sanoa tai näyttää mitä tapahtuu ja miten satu jatkuu. Jokainen lapsi saa tehdä oman kuvituksensa satuihin. Sadut ovat kaikilla samat, mutta kuvitus erilainen.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Tarvittiin erilaisia kuvia, joiden avulla lapsi voi osallistua sadutukseen. Aikaa ja kiireettömyyttä, jotta satu voi syntyä. Erilaisia välineitä ja materiaaleja eri tekniikoiden kokeilemiseen.

Mielikuvitus lentoon Simon avulla

Me kehitettiin tätä: MIELIKUVITUSTA & silmä-käsikoordinaatiota, sormien lihasvoimaa ja rauhoittumista, rauhoittavan elementin luominen lepo hetkelle. (koko ryhmä, 2-3v.)

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

- Äänisatu **pöytäteatterin keinoin (moniaistillisuus)**
- Simo- Siilin ja **leikin mukaan ottaminen metsään**
- Simo **mukaan nukkariin** > oman pedin teko
- Simon tai orava-kaverin **askarteleminen (repiminen)**
- Käsinoikeilla **leikkiminen** pöytäteatteri-alustalla

Oppimisympäristöt: Toiminnan yhdistäminen kokonaisuudeksi, joka näkyy molemmissa ryhmän tärkeissä ja pääasiallisissa oppimisympäristöissä; ryhmätiloissa (askartelut ja lepo hetki) ja metsäretkillä (siili mukaan).

Miten lapset olivat mukana?: Lapset innostuivat heti alusta valtavasti. Simosta tuli hyvin suosittu ja lapset kertoivat kotona hänestä niin, että vanhemmat luulivat ryhmään tulleen uuden lapsen. Simosta huolehditaan nukkumaan mennessä ja metsäretkille suunnitellaan Simolle nyt omaa liiviä.

Leikin kehittäminen tarinatuokioiden keinoin

Tekijä: Kirsi Tammelin

Kuvat: Kirsi Tammelin

Me kehitettiin tätä: Päiväkotiryhmässämme oli tarvetta kehittää juonellista leikkiä. Kehittämisessä oli mukana koko ryhmä.

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:

Päiväkodissa pidettiin 3 nukketeatteriesitystä joiden pohjalta lapsia innostettiin leikkiin. Nukketeatteri jatkui lasten leikeissä. Samat materiaalit ja välineet olivat mukana leikeissä. Aikuinen osallistui leikkiin ja tuki lasten leikin kehittymistä ja jatkuvuutta. Ensimmäisen nukketeatterin jälkeen askartelimme myös kierrätystavaroista uutta taidetta.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Pyrimme kehittämään psyykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä turvalliseksi leikkiin heittäytymisen kannalta. Samalla muokkautui fyysinen oppimisympäristöä lasten rakentaessa nukketeatterin lavasteista uusia leikkialueita.

Leikin kehittäminen tarinatuokioiden keinoin

Tekijä: Kirsi Tammelin

Kuvat: Kirsi Tammelin

Miten lapset olivat mukana?

Lapsen katselivat ensin aikuisen pitämän nukketeatterin ja tämän jälkeen saivat jatkaa leikkiä nukketeatterin välineistöillä. He osallistuivat myös lavasteiden askarteluun.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Aikuisen sitoutumisen nukketeatterin suunnitteluun ja toteutukseen. Lasten osallistamisen ennen nukketeatterin pitämistä ja nukketeatterin jälkeen innostuksen jakamisen leikkiin. Aikuinen myös sitoutui tuettuun leikkiin lasten kanssa ja viikkoon luotiin runsaasti aikaa leikille.

Musiikkia arkeen

Helen Toomsalu-Sääsk

Ottaa musiikki mukaan jokapäiväisiin arjen tilanteisiin. Musiikkia saa käyttää niissä tilanteissa, joissa puhumalla ohjaaminen ei tuota toivottavaa tulosta. Se anna mahdollisuuden rauhoittaa tilanne musiikin avulla. Usein sellaiset tilanteet olit siirtymätilanteet tai pitkä odottelua vaativat tilanteet.

Kuva: (kuka on kuvan ottanut tai mistä olet sen tallentanut)

Kokeiltiin luovaa laulua. Otettiin joku lastenlaulun musiikki ja luovasti laulettiin omilla sanoilla ohjeita. Itse olen kyllä joskus jatkanut laulamista lasten kanssa mutta muutokset työporukassa on aiheuttanut kiireisen työrytmin ja laulaminen on nyt jäänyt sivulle.

Sosiaalisen oppimisympäristön kehittäminen

Musiikki tukee ja auttaa tukemaan lasten sosio-emotionaalisten taitoja. Musiikki myös tukee itsetuntoa ja tunne-elämän kehittymistä. Lapsi kohtaa monia turhautumistilanteita, joissa musiikki saattaisi toimia helpottavana tekijänä. Musiikin avulla lapsi voidaan saada mukaan yhteistyöhön tai hänen huomionsa saatetaan pois ei-toivotusta toiminnasta.

Psyykkisen oppimisympäristön kehittäminen

Psyykinen oppimisympäristö muodostuu tiedoista ja taidoista sekä tunteista, motivaatiosta ja tunnelmasta. Psyykinen turvallisuus, osallisuuden kokemus, yhteisöllisyys ja ryhmään kuulumisen tunne. Musiikilla luodaan yhdessä olemisen ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Musiikki myös yhdistävää eri ikäisiä ja eri kulttuuri taustaisia lapsia.

Tähän saa osallistua kaikki lapset. Jokainen voi säveltää ja sanoittaa omien taitojen mukaan.

Laulaminen ei vaadi suunnitelmallisuutta, eikä spontaani lauluhetki vaadi kasvattajalta muuta kuin vain rohkeutta laulaa.

Musisointia ja nukketeatteria

Tekijä: S.V

Me kehitettiin tätä:

Kehittämistehtävän teemana oli tarinoiden elävöittäminen draaman ja musiikin avulla. Ryhmässämme on 1-3 –vuotiaita lapsia, joista osa on S2 lapsia. Lapset pitivät paljon lukemisesta ja luemmekin paljon erilaisia kirjoja pitkin päivää. Lasten suosikiksi nousi Minä, Muru ja metsä -kirja. Tarve tarinan elävöittämiselle syntyi ajatuksesta, että saisimme koko ryhmän ja erityisesti ryhmän S2 lapset paremmin mukaan tarinan maailmaan. Kokeilimme elävöittää tarinaa ensin lisäämällä musiikkia eri soittimilla samalla, kun luemme kirjaa. Vähän kerrassaan tutustuimme päiväpiirillä ryhmästä löytyviin käsinukkeihin. Lapset saivat tehdä myös itse omat käsinuket.

Kuvat: S.V

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen.

Lapset valitsivat kirjaksi kuvakirjan Minä, Muru ja Metsä. Kirja kertoo pimeän pelosta. Tästä kirjasta osa lapsista oli puhunut kotona ja muutama heistä muisti tarinankin jo melkein kokonaan. Hyödynsimme lukuhetkellä tunnelman luomiseksi hämärää valaistusta ja valkoista koiran –käsinukkea (Muru). Osa lapsista saivat taskulamput ja joku lapsista Murun. Lapset kuuntelivat tarinaa tarkkaavaisemmin kuin koskaan aikaisemmin. Myöhemmin lisäsimme tarinaan erilaisia soittimia kuten kanteleen, triangelin ja helistimiä. Soittimia käytimme ensin aikuisen soittamana, jonka jälkeen lapset saivat myös soittimet ja pääsivät kokeilemaan soittamista kuunnellessaan samalla tarinaa. Päiväpiireillä tutustuimme päiväkodista löytyviin käsinukkeihin, josta lapset innostuivat tekemään omat nukket.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Kehitimme sosiaalista oppimisympäristöä (yhdessä toimiminen, vuorovaikutus ja osallisuus).

Miten lapset olivat mukana?

Toimintaa toteutimme niin pienryhmissä kuin koko ryhmänä. Soittimien lisäksi ehdotimme lapsille käsinukkejen tekemistä ja he lähtivät innolla mukaan tutkimaan materiaaleja. Käsinukkejen pohjana käytimme pieniä villasukkia ja lapsia. Tekemisen lomassa isommat lapset kertoivat millainen nukke on tulossa. Syntyi mm. koiria, kala ja Godzilla. Tarjolle laitettiin askartelumateriaaleja, kuten pompom –palloja, silmiä, korvia ja kangaspaloja joista he saivat tehdä omanlaisensa käsinuket. Mehujauhevärejä olemme käyttäneet ennenkin ja lapset saivat halutessaan värjätä omat sukat ja lapaset mehuliemessä. Värejä oli useampaa sorttia tarjolla. Soittimiin tutustuminen innosti kokeilemaan ja kuulostelemaan millaisia ääniä soittimista lähti. Kokeilimme soittaa kovaa ja hiljaa.

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Toteuttamiseen tarvittiin innostusta, kokeilun halua ja halu tehdä asioita koko ryhmänä. Tiimin kesken jaoimme työtehtäviä niin, että jokaiselle löytyy tehtävää (lukeminen, soittaminen, käsinuket, teatteri). Ja tietenkin riittävästi aikaa toteuttamiseen. Projekti ei vielä päättynyt tähän vaan seuraavaksi lähdemme yhdessä lasten kanssa rakentamaan esiintymispaikkaa teatterille. Kun tämä on valmis, lapset pääsevät kokeilemaan nukke – ja varjoteatteria omatekosilla käsinukeilla.

Tuuntaan nukkekoti

Tekijä: Hannele Villikka

Me kehitettiin tätä: Lähdimme kehittämään käsityötaitoja osana kädentaitoja. Projekti lähti liikkeelle lasten aloitteesta.

Saimme lahjaksi nukkekodin, jonka edellinen omistaja oli harrastanut piirtämistä sekä seinien repimistä. Ajattelimme, että emme ota nukkekotia vastaan, mutta lapset keksivät, että mehän voidaan maalata tai tapetoida huoneet. Siitä lähti projekti liikkeelle. Nukkekodissa oli neljä huonetta, joten viskarit jaettiin neljään ryhmään. Jokainen ryhmä suunnitteli oman huoneen ja mietti, mitä siihen tarvitaan. Osa halusi tapetoida, osa maalata, mutta yksi ryhmä halusi tehdä itse vuodevaatteet vohvelikankaasta ja matot huovittamalla.

Kuva: Stock image

Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen: Lähdimme harjoittelemaan käden taitoja (muutakin kuin askartelua). Idea oli tehdä pitkäkestoisia projekteja, joihin kaikki lapset voisivat osallistua omalla panoksellaan. Käsityönurkkaus on ollut suuressa suosiossa, minkä vuoksi päätimme jättää sen paikalleen. Käsityönurkassa on valmistettu vohvelikangastöitä (sähköprojektia varten), tehty märkähuovitusta (pannulappuja), rakennettu jo yksi linnunpönttö jne.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin?

Lapset olivat alusta lähtien mukana suunnittelussa. Suurin haaste oli miettiä, miten saamme vapaata tilaa siihen. Lapset olivat valmiit luopumaan kotileikki-nurkkauksesta, jonne käsityönurkkaus perustettiin. Päiväkodin johtaja kävi ryöstöretkellä hakemassa pöydän, minä haalin tarvikkeita ja osan tarvikkeista ja työkaluista toivat lasten vanhemmat. Mietittiin lasten kanssa, miten varmistamme, etteivät työkalut lähde vääranlaiseen käyttöön, joten nurkkauksen käytölle tehtiin erilliset säännöt.

Miten lapset olivat mukana?

Lapset olivat koko projektin aloitteen tekijöitä, ideoijia sekä kehittäjiä. Viikon alussa aamupalaverissa mietitään, minkälaisia kädentaitoja tällä viikolla harjoitellaan ja missä järjestyksessä lapset nurkkaukseen pääsevät. Nämä kirjataan ylös ja laitetaan näkyville. Näin kaikki tietävät, milloin on heidän vuoro mennä tekemään "töitä".

Mitä tarvittiin tämän toteuttamiseksi?

Nurkkaukseen tarvittiin pöytä, tuoleja sekä työkaluja, kankaita, lankoja jne. Nämä päiväkodin johtaja hankki toisista päiväkodeista. Vanhemmat toivat ihanasti kaikenlaista tavaraa, jota pystymme hyödyntämään. Toiminnan tasapuolisuuden vuoksi vuorot jaetaan arpomalla. Käytössä on myös timer, jotta kaikki tietävät, milloin vuoro vaihtuu. Lisäksi tarvitaan aikuisilta kärsivällisyyttä, luovuutta, kannattelua ja oikeanlaista johdattelua sekä tilojen rajallisuuden sietämistä – nurkkaus vie tilasta nykyään aika suuren osan. Kaikilla lapsilla (myös ne, joilla on vahvaa tuen tarvetta) hyödyntävät nurkkausta omalla tasollaan.

Onni-kirjojen maailmasta varjoteatteriin ”matkasuunnitelma”

Tekijä: Anu Yli-Somero

Me kehitettiin tätä: Helsingissä on tavoitteena olla lukemisen ja lukutaidon pääkaupunki. Käytössä on Lukuaskeleet-materiaali sekä oheismateriaali Lukuympyrä. Yhtenä tavoitteena meillä on käyttää lapsia kiinnostavaa kirjaa pitkäkestoisen ilmiötyöskentelyn tai projektin lähtökohtana. Mitä kirjan / kirjojen maailmasta löydetään, kun lähdetään lasten kanssa etsimään? Miten saadaan draamakasvatus mukaan tähän projektiin?

Kuva: Sanna Pelliccioni,

https://annantalo.fi/fi/tapahtumat/event/7FB892F09F01F2484D8AA6B501F7D6CD/Onni_on_olla

- **Tällaista luovaa ja taidelähtöistä toimintaa lisättiin arkeen:**

Projekti alkoi vähän ”vahingossa”. Kävimme suurimman osan ryhmämme lapsista jo kesäkuussa kuuntelemassa lastenmusiikki esitystä: Onnin orkesteri –konsertti, esiintyjät Sibelius Akatemian lastenmusiikin opiskelijoita. Paikkana Annantalo Helsingissä. Laulut joita kuulumme oli Sanna Pelliccionin Onni-kirjoista innoituksen saaneita.

Syksyllä törmäsimme Onni-kirjoihin uudelleen, Annantalolle oli tulossa kirjoihin liittyvä näyttely. Aloimme lukemaan Onni-kirjoja ja lapset tykkäsivät niistä kovasti ja toivoivat niiden lukemista päiväpiirillä. Kävimme syyskuussa Annantalolla lasten kanssa tutustumassa Onni on olla-näyttelyyn, jossa oli toiminnallinen lastennäyttely ja leikkutila, joka perustuu Sanna Pelliccionin Onni-poika-kirjasarjaan. Näyttelyssä eniten lapsia kiehtoi varjoteatterihuone, se oli vähän pelottava, mutta samalla siellä pääsi kokeilemaan varjojen tekemistä ja muut saivat arvata mitä varjo esitti. Siitä lähti pohdinta oman varjoteatteriesityksen tekemiseen lapsiryhmän kanssa.

Mitä oppimisympäristöä tai -ympäristöjä kehitettiin? Onni-kirjoja luettiin lapsille päiväpiirillä. Käytiin retkellä Onni on olla-näyttelyssä kokemassa Onni-kirjojen maailmaa eri aistein. Suunnitelmana on tuoda varjoteatteri omaan ryhmään ja tehdä jokin esitys. Eri taidemuodot: kuvataide ja musiikki, joissa lapset osallisina.

Miten lapset olivat mukana? Lapset saivat valita mitä kirjaa luettiin. Kirjoja luettaessa tutkittiin lasten kanssa kuvia, mitä kaikkea kuvissa näkyy. Lapset pääsivät näyttelyssä leikkimään ja kokeilemaan asioita. Varjoteatteri esityksen valmisteluun lapset aktiivisesti mukaan.

Mitä tarvitaan tämän toteuttamiseksi? Varjoteatterin teko suunnitteilla: esitettävä tarina mietitään, tehdään tarvittavat varjoteatterinuket/välineet, valitaan esittäjät, mietitään musiikki/äännet joita tarvitaan. Lapset mukana tekemässä. Esityksen tallointi kuvaamalla video ja sen jakaminen ryhmän portfolioissa huoltajille.